

Lausunto

OKM/176/050/2013

29.01.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite TEM/2401/08.05.01/2013

Asia **OKM:n lausunto: Ympäristövaikutusten arviointiohjelma VTT:n tutkimusreaktorin käytöstäpoistohankkeelle**

Teknologian tutkimuskeskus VTT on valmistelemassa Espoon Otaniemessä sijaitsevan FIR 1 -tutkimusreaktorin käytöstäpoistoa. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa käytöstäpoistoa arvioidaan välittömän purkamisen, viivästetyn purkamisen sekä ns. nollavaihtoehdon pohjalta, jossa reaktori pidettäisiin toiminnassa nykyisellä tavalla (käyttölupa voimassa 31.12.2023 saakka).

Reaktori on otettu käyttöön v. 1962. Reaktori on valtion omistama, mutta sen käytöstä ja ylläpidosta on vastannut VTT vuodesta 1971. Rakennus sijaitsee Aalto-yliopistokiinteistöt Oy:n omistamassa kiinteistössä, jonka jatkokäytöstä Aalto-yliopistot kiinteistöt Oy vastaa sen jälkeen, kun reaktori on poistettu ja tilat puhdistettu.

Reaktoria on viime vuosina käytetty opetukseen ja tutkimukseen, radioisotooppiintuotantoon sekä boorineutronikaappaushoitoihin vaikeahoitoisissa pään ja kaulan alueen syövässä. Boorineutronikaappaushoito on ollut suurin toiminta-alue, mutta se on keskeytynyt hoitojärjestelyistä vastaavan yrityksen mentyä konkurssiin. Opetus- ja tutkimustoiminta on suhteellisen vähäistä, n. 10 % käyttöpäivistä vuodessa. Muun ajan reaktori on sammutettuna.

Koska toiminta on usean vuoden tuottanut tappiota, eikä VTT:llä ole omia strategisia tutkimushankkeita, joiden vuoksi reaktoria tulisi ylläpitää, VTT pyysi keväällä 2012 lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä ja opetusministeriöltä sen selvittämiseksi, olisiko toiminnan jatkaminen mahdollista ministeriöiden tuella. Ylläpitokulujen arvioitiin tuolloin olevan n. 500 000 euroa vuodessa. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että syöpähoitot ja mm. isotooppiagnostiikka kuuluu sairaanhoitopiireille osana erikoissairaanhoitoa, eikä ministeriö katso voivansa tukea reaktorin ylläpitoa taloudellisesti. Yliopistot pitivät ainoan opetus- ja tutkimusreaktorin toiminnan jatkamista sinänsä tarpeellisena, mutta katsoivat, että ne eivät voi osallistua rahoitukseen muutoin kuin käyttönsä mukaisesti. Opetus- ja tutkimuskäytöstä syntyvillä korvauksilla ei voida ylläpitää reaktoria. Opetusministeriö katsoi, että sillä ei yksikseen ole mahdollisuutta rahoitukseen, mutta olisi mahdollista vielä pyrkiä selvittämään rahoitusmahdollisuuksia yhteistyössä. Lausuntokierroksen jälkeen VTT on sittemmin tehnyt päätöksen reaktorin lakkauttamisesta. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmissa reaktorin toiminnan jatkamista koskevaa, ns. nollavaihtoehtoa pidetään

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Meritullinkatu 10, Helsinki | PL 29, 00023 Valtioneuvosto
Puh. 0295 3 30004 | kirjaamo@minedu.fi

Undervisnings- och kulturministeriet

Sjöbüllegatan 10, Helsingfors | PB 29, 00023 Staterådet
Tfn 0295 3 30004 | kirjaamo@minedu.fi

www.minedu.fi

Y-tunnus 0245872-8
FO-nummer 0245872-8

toteutumismahdollisuuksiltaan vähäisenä. Nykyisessä käyttö- ja rahoitustilanteessa tämä on tarkoituksenmukainen kanta.

Arviointiohjelman vaihtoehtojen VE1 (välitön purkaminen) ja VE2 (viivästetty purkaminen) osalta opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että ohjelman selvitettäviin osa-alueisiin tulisi lisätä Aalto-yliopiston esittämä reaktorirakennuksen purkamisvaihtoehto rakennuksen sijaitessa valtakunnallisesti merkittäväällä rakennetut kulttuuriympäristöt alueella sekä sivutilojen puhdistaminen turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä Lappeenrannan teknillisen yliopiston kannanottoja.

Aiemmin ei ydinreaktorin purkamista ole Suomessa tehty. Onnettomuustilanteiden hallinta sisällytetään valmiussuunnitelmiin. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin – mikäli ohjelmaan ei jo sisälly - voisi olla hyödyllistä lisätä selvitys säteilyn määrän mittaamisesta ennen ja purkutapahtuman aikana lähiympäristössä työskentelevien henkilöiden osalta säteilyturvallisuuden varmistajana.

Muilta osin opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole huomautettavaa.

Ylijohtaja

Tapio Kosunen

Opetusneuvos

Marja-Liisa Niemi

Tiedoksi Aalto-yliopisto
Lappeenrannan teknillinen yliopisto